

wykłady wyraźnie rozmijały się z tym tematem. Generalnie zabrakło merytorycznej dyskusji oraz sformułowania konkretnych wniosków pastoralnych. Wiele wyzwań, przed którymi stoi Kościół w Polsce, nie zostało w ogóle zauważonych. Piętnaście lat przemian w Polsce zaowocowało wielkim rozwojem liczebnym oraz organizacyjnym uniwersyteckich ośrodków teologicznych. Niewątpliwie kongres pokazał potencjał polskiej teologii. Dominował jednak klimat świętowania. Jakby mniej było „mocowania się” z realnymi, konkretnymi problemami, przed którymi stoi Kościół w Polsce. Trochę żal, że gigantyczny wysiłek organizatorów nie zaowocował bardziej wymiernymi efektami: wnioskami, postulatami czy inspiracjami dla Kościoła w Polsce.

Ks. Tomasz Jaklewicz

„Teologia na nowe tysiąclecie. Między barbarzyństwem a nadzieją”

Studencka międzywydziałowa sesja naukowa

(Katowice 25–26 listopada 2004)

Jaki kształt winna przybrać teologia przyszłości, wszedłszy w trzecie tysiąclecie z chrześcijańskim orężem niegasnącej nadziei po doświadczeniach barbarzyństwa wieków ubiegłych? Parafrazując temat, tak można by sformułować problem, na którym skoncentrowała się myśl prelegentów dwudniowego listopadowego sympozjum w Katowicach. Zorganizowana przez Sekcję Kulturalną Studenckiego Koła Naukowego Teologów przy Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego międzywydziałowa sesja naukowa skupiła głosy dość zróżnicowane. Obok studentów teologii, absolwentów filologii polskiej i doktorantów Wydziału Filologicznego UŚ z referatami wystąpili także pracownicy Wydziału Teologicznego UŚ oraz zaproszeni goście.

Uczestników pierwszego dnia konferencji przywitał w sali audytoryjnej nowego gmachu dziekan Wydziału Teologicznego ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor, który wyraził aprobatę dla interdyscyplinarnych zainteresowań studentów. Zwrócił przy tym uwagę na wartość młodzieńczego zapału i otwartości pozwalającej podejmować szeroki krąg zagadnień bez ograniczania się do konkretnej a wąskiej specjalizacji. Z kolei opiekun naukowy Studenckiego Koła Naukowego Teologów ks. dr Jacek Kempa podkreślił znaczący fakt zetknięcia się teologa z filologiem; ich współuczest-

nictwo świadczy o prawdziwym przejęciu się teologią, pragnieniu ocalenia jej treści, wskazuje jednocześnie na potrzebę współdziałania obu dyscyplin. Prowadzenie studenckich obrad objął ks. diakon Piotr Skrobol z Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach, kierował również stawianymi po każdym wystąpieniu pytaniami do referentów – w części porannej byli nimi członkowie Koła.

Przemysław Bratkowski podjął temat: „Personalizm wyzwaniem i zadaniem Kościoła jutra”. Szczegółowy zarys rozwoju personalizmu dowiódł aktualności nurtu we współczesnej teologii, odsłaniając tym samym jego doniosłe znaczenie w podejmowanych wciąż próbach odnalezienia prawdziwej tożsamości człowieka. Za podstawy personalistyczne uznaje się: wolną wolę jako element świadczący o osobie, cieleśno-duchową jedność tejsze oraz duchowość duszy, której celem jest dobro.

Studentka Wydziału Filologicznego i Teologicznego, Ewa Pluta, wygłosiła prelekcję pt. „Godność osoby w teologii komunikacji”. Podwójne spojrzenie wydobyło interesujące aspekty aktu komunikacji rozpatrywanej w strukturze teologicznej – w kierunku wypuklenia roli podmiotu wspólnoty Kościoła: osoby i jej godności. Na skutek wiary i dzięki sile nadziei będąca istotą Boga komunikacja miłości, odzyskana komunikacja, utożsamiona zostaje ze zbawieniem.

Następnie Monika Nos w referacie: „Muzyka a chrześcijańskie wartości” wskazała na kwestie związane z wpływem muzyki na system wartości człowieka. W obliczu stale dokonujących się przemian w kulturze, zwłaszcza muzycznej, zachodzi potrzeba ciągłej konfrontacji propagowanych przezeń wartości z podstawową jakością chrześcijaństwa: wiarą w Chrystusa. Pośrednio wskazano także wpływ muzyki na wierzącego w jego relacjach względem Absolutu.

Z referatami w części południowej wystąpili absolwenci Wydziału Filologicznego UŚ. Temat: „Chrystokształtność – Jerzego Szymika odpowiedź na kryzys współczesnej kultury” zaprezentowała mgr Izabela Bugdoł, także studentka Wydziału Teologicznego. Teologiczno-literacka twórczość ks. Szymika na problematyczne czasy przełomu niesie wyraźne przesłanie, wymowne w treści. Troska o chrystokształtność szeroko pojętej kultury jest troską o obecność jedyne go Źródła nadziei, dlatego od wierności kultury osobowemu kształtowi Chrystusa zależy jej przyszłość.

Referat: „Duchowość ponowoczesna w polskiej poezji – na wybranych przykładach” wygłosiła mgr Agnieszka Niewiara, która, analizując płaszczyznę duchowości współczesnej liryki, wypukliła pierwiastek metafizyczny tego kręgu literatury – obecny mimo charakterystycznego dla ponowoczesnej mentalności kryzysu wartości. Materiał egzemplifikacyjny rozważań stanowiły wiersze Julii Hartwig, Czesława Miłosza i Zbigniewa Herberta.

Dwa ostatnie wystąpienia należały do doktorantów. W wypowiedzi mgr Renaty Sowady: „Wędrowanie – poetyckie pojmowanie chrześcijaństwa przez Julię Hartwig” symboliczny sens podróży stał się punktem wyjścia do szerszych rozważań o tle społecznym i kulturowym. Oparte na różnorodnych wypowiedziach poetki, tłu-

maczki i eseistki wnioski dały obraz współczesnego chrześcijanina-wędrowca, samotnie przemierzającego życie w poszukiwaniu znaków Boga.

Natomiast mgr Arkadiusz Żmij, filolog i socjolog, omówił zagadnienie: „Formy komunikacji a świat chrześcijańskich wartości”, zderzające założenia aksjologiczne chrześcijaństwa z konkretnymi formami komunikacji internetowej (głównie czatem). W pogłębiającym się we współczesnym społeczeństwie procesie alienacji jednostek nieskrępowana wolność związana z możliwościami elektronicznych środków przekazu okazuje się sprzyjać przedmiotowym relacjom interpersonalnym.

Refleksje kończące studencką część sympozjum dowiodły, że współpraca filologa z teologiem – w obu przypadkach badaczy litery oraz zejście się słowa ze Słowem – przynoszą wymierne korzyści. Zakończeniem czwartkowego programu było spotkanie z twórczością studentów „Katarzynki”. Odbyło się ono w Klubie Teologa już po raz drugi. Nazwa poetycko-muzycznego wieczoru pochodzi od św. Katarzyny Aleksandryjskiej, której wspomnienie przypada właśnie na 25 listopada.

W drugim dniu sesji głos zabrali zaproszeni goście. Zebranych w wydziałowej auli powitała przewodnicząca Studenckiego Koła Naukowego Teologów – Izabela Bugdoł. Otwierając obrady przekazała zgromadzonym pozdrowienia od arcybiskupa Damiana Zimonia, Wielkiego Kanclerza Wydziału Teologicznego UŚ.

„Teologia na nowe tysiąclecie. Między barbarzyństwem a nadzieją” – to tytuł sesji podsumowującej prace Sekcji Kulturalnej SKNT, i choć to pierwsza prawdziwie studencka konferencja, to jednak została wpisana w serię corocznych listopadowych sympozjów organizowanych przez członków katowickiego Koła Teologów.

Tę część sesji rozpoczął ks. dr Jacek Kempa wykładem: „Pewność wiary i pokusa fundamentalizmu. Gdy brakuje nadziei”. Poszukiwania sensu życia ocierają się o pokusę zastąpienia fundamentalnej nadziei fundamentalistyczną pewnością, pojawiają się też i znamienne dla postmodernizmu próby negacji prawdy absolutnej. Przypomniano więc: nadzieja ginie tak samo w całkowitej pewności, jak w totalnym sceptycyzmie, gdyż zasada się na wierze w istnienie poznawalnej prawdy zapodmiotowionej w Chrystusie. Wskazywać na osobowy charakter objawionej prawdy potrzeba wciąż – chrześcijaństwu i teologii.

Referat ks. dra Arkadiusza Wuwera z Wydziału Teologicznego UŚ nosił tytuł: „Dobro wspólne – idea zapomniana?” Idee aktywności, indywidualizm, sukces życiowy mierzony kategoriami ekonomicznymi, pęd życia, intelektualna i uczuciowa drętwota w informacyjnym potopie codzienności, globalizacja i terroryzm jako znaki końca czasów zdają się nie zostawiać miejsca na dobro. Dokonana przez prelegenta próba definicji dobra wspólnego w centrum postawiła człowieka jako osobę i podmiot życia społecznego, dając szansę, w myśl określenia Jana Pawła II, „zwrócenia człowieka człowiekowi”.

Po przerwie ks. prof. Jerzy Szymik z Wydziału Teologii KUL przedstawił temat: „Chrystologia od Dzieciątka Jezus. Projekt teologii przyszłości”. Patronką teologii

przyszłościowej i nadzieiorodnej zarazem na okres późnej nowoczesności uczynił św. Teresę z Lisieux: postać, dzieło „Małej Tereski” – duchowego olbrzyma „od Dzieciątka Jezus”. Przez rozpięcie między żłóbkiem a krzyżem ta przepojona miłością i cierpieniem droga, której sercem jest Chrystus, w opinii projektodawcy staje się duchowością aktualną dla naszego świata – niosąc współczującą i aktywną miłość dla wszystkich, bez zastrzeżeń, bez warunków i wykluczeń.

„Doświadczenie wiary jako integralny element metody teologicznej” to przedmiot wystąpienia ks. dra Grzegorza Strzelczyka (Wydział Teologiczny UŚ). Brak składnika konstytutywnego, doświadczenia, mającego za dynamiczny przedmiot Jezusa Chrystusa uobecnianego przez Ducha Świętego we wspólnocie, uniemożliwia realizację kolejnych elementów struktury teologicznej metody. Jednakowoż istnieje niebezpieczeństwo traktowania teologii jako zamkniętego, samouzasadniającego i samowystarczального systemu. Tymczasem poza poprawnością teologia winna pełnić rolę instrumentalną, służebną, dopomagając wierzącym w ich życiu wiary.

Dr hab. Joanna Sobczykowa z Wydziału Filologicznego UŚ wygłosiła odczyt pt. „Językowe aspekty komunikowania świętości dziś”. Bogata problematyka komunikowania świętości została ograniczona do prezentacji ludzi świętych (świętości ludzi) w komunikacji bynajmniej nie jedynie teologicznej (naukowej), lecz z odniesieniem do języka ogólnego, w którym religijność – zdaniem referentki – wciąż tkwi jako element żywy lub martwy. Uwagi dotyczyły dawnego i nowego obrazu świętości oraz warunków upowszechniania się tego ostatniego.

Zamknięciem piątkowych wykładów, zarazem zwieńczeniem sesji, była prowadzona przez ks. dra Tomasza Jaklewicza, redaktora tygodnika „Gość Niedzielny”, dyskusja nt.: „Między barbarzyństwem a nadzieją. Jaka teologia na nowe tysiąclecie?” z udziałem wszystkich prelegentów. W centrum rozmowy znalazł się współczesny adresat teologicznego przesłania; kim jest? jak go odnaleźć i skutecznie (komunikatywnie) doń przemówić? – pytano, próbując zwerbalizować istotę, cel i sens uprawy specyficznej dyscypliny, jaką jest teologia: nauka szukająca zrozumienia wiary. Wątek wzbogacający samego twórcę teologicznego przekazu podjął ks. prof. Jerzy Szymik. Konkluzją wypowiedzi ks. dra Arkadiusza Wuwera było sformułowanie zadania dzisiejszej teologii: na różnych poziomach i różnym językiem ukazywać i dawać świadectwo, że jedynym lekarstwem na rozdarcie współczesnego człowieka jest Bóg. Teologowie, tłumaczyła z kolei dr hab. Joanna Sobczykowa, są specjalistami w dziedzinie odnoszącej się do Boga, przekazującej w sposób rozumiały i kompetentny swoją treść. Ważne jest jednak głoszenie teologicznych treści językiem zrozumiałym, do czego potrzeba określenia dostępności języka i granic tej dostępności – wyjaśniał ks. dr Jacek Kempa, stawiając pytanie: jak zatem wydobyć głębię wiary na powierzchnię? Ks. dr Arkadiusz Wuwer przytoczył słowa Jana Pawła II skierowane do polskich kleryków w Rzymie, dowodzące, że uprawianie teologii jest właściwą pracą duszpasterską. Nie ma nic bardziej praktycznego niż porządna

teoria – podjął wątek duszpasterski ks. dr Grzegorz Strzelczyk, wskazawszy na potrzebę i konieczność posiadania teorii, która dawałaby podstawy do duszpasterstwa. Na brak troski o słuchacza zwrócił uwagę ks. dr Tomasz Jaklewicz, który stwierdził także: być przekonany, że to, co się robi, jest ważne, wydaje się najistotniejsze.

Nie zabrakło również pytania o nadzieję i jej źródła. Ks. prof. Szymik podkreślił wagę profesjonalizmu w teologii, zaś samo źródło nadziei dostrzegł w młodym pokoleniu. Ostrzeżeniem przed pokusą uproszczenia była wypowiedź ks. dra Kempy. Argumentował on: chrześcijaństwo to przygoda wolności w Bogu razem z Chrystusem; prawda, mimo że przed nami, nie ogranicza, podobnie jak tajemnica centralna – Chrystus, który nie zawłaszczył człowieczeństwa, ale doprowadził je do pełni (owej stanowiącej chrześcijański środek miłości boi się fundamentalizm). Głoszenie osoby Chrystusa prowadzącego do tajemnicy Boga świadczy o wielkości Boga i człowieka – tę nadzieję właśnie trzeba wciąż odkrywać, odsłaniać i uwalniać od nieporozumień. Nadzieja w mówieniu – w języku i w słowie zda się wyzwaniem dla teologów w obecnych czasach, gdyż ułatwia dialog, czyli spotkanie umożliwiające porozumienie między nowym i starym, będącym bliższym prawdy a od niej oddalonym, między specjalistą i słuchaczem – uzasadniała stanowisko dr hab. Sobczykowa. Wskazawszy radość płynącą ze spotkania, jego nadziejerodny sens uwypuklił ks. dr Strzelczyk. Ks. dr Wuwer wyodrębnił natomiast dwie drogi szukania nadziei: w sobie (jako odpowiedź na wyznanie „Bądź wola Twoja”, wyrastające z przekonania o nadziei płynącej z Chrystusa Zmartwychwstałego) oraz poza sobą – w dostrzeganiu promieni światła wokół, w rzeczywistości – naprzeciwko nas.

Podsumowujący głos prowadzącego dyskusję zaakcentował nadzieję idącą przez ludzi, a wypływającą z człowieczeństwa Chrystusa – światło z niej dociera do każdej osoby. Remedium na społeczno-kulturowe bolączki dziś i jutra staje się zatem nadawanie im kształtu Jezusa Chrystusa.

Izabela Bugdoł, Monika Nos

„Dać świadectwo nadziei”

XXX Kongregacja Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie

(Jasna Góra, 25–28 lutego 2005)

Jak co roku w ostatni weekend lutego odbyło się na Jasnej Górze spotkanie przedstawicieli Ruchu Światło-Życie na XXX Kongregacji Odpowiedzialnych. Ponad ośmiuset uczestników: moderatorów diecezjalnych, moderatorów poszczególnych dia-